

Discurs al guvernatorului BNR, Mugur Isărescu, la Conferința de risc de țară Coface

- Versiunea pregătită pentru susținere -

Doamnelor și domnilor,

Mulțumesc organizatorilor pentru invitația de a participa din nou la Conferința de risc de țară Coface și mă bucur că ați avut prilejul să ascultați prelegerea unei personalități de talia lui Sir Howard Davies. Cred că longevitatea conferinței, aflată acum la cea de-a XII-a ediție, reprezintă o bună dovadă a interesului pe care îl suscită la nivelul mediului de afaceri din România. Sunt convins că inițiativa inspirată a parteneriatului cu Asociația Analistilor Financiar-Bancari din România contribuie la succesul manifestării.

În ceea ce mă privește, consider astfel de prilejuri binevenite pentru ca profesioniști în domeniu să facă publice analize de calitate, obiective, cu privire la starea și perspectivele economiei.

Cred că ar fi dezirabil ca evaluări de acest tip să fie mai des prezente în spațiul public, pentru a putea căpăta suficientă forță de tracțiune în vederea influențării agendei politicilor economice și chiar a educării opiniei publice.

Prezența publică mai pregnantă a profesioniștilor este cu atât mai importantă în lumea postcriză, când expunerea imperfecțiunilor pieței a oferit pretutindeni teren fertil unor curente populiste, ale căror soluții „magice” pot genera euforie în rândul beneficiarilor pe termen scurt, dar cu costuri economice deloc neglijabile pentru societate pe termen mediu și lung.

Aș spune că trăim în prezent un paradox – ne aflăm poate în cea mai favorabilă situație economică din parcursul post-comunist al României, dar riscurile la adresa macrostabilității sunt mai mari ca oricând.

Este adevărat că trăim o perioadă de schimbări profunde la nivel european și mondial, dar îmi este greu, de pildă, să îmi imaginez o economie funcțională în care disciplina contractuală devine irelevantă. La fel de greu de imaginat este succesul pe termen lung al unei economii în absența preocupării pentru sustenabilitatea politicilor economice. În climatul actual, marcat de trenarea activității economice la nivel global, este de înțeles de ce în mai toate economiile lumii, indiferent de dimensiune și stadiu de dezvoltare, în ultimii ani cuvântul de ordine a fost stimularea creșterii economice. Cred însă că nu este înțelept ca preocupați de “cât de repede creștem” să ignorăm “cum creștem”. Nu putem avea un parcurs de creștere economică susținută care să ne asigure convergența spre standardul de viață occidental fără a fi atenți la păstrarea echilibrelor macroeconomice și a stabilității financiare. Acestea nu sunt simple mofturi – chiar dacă importanța macrostabilității este uneori ocultată de exuberanța generală, mai devreme sau mai târziu ignorarea acesteia va genera costuri sociale substanțiale.

Revenind la tema conferinței, și anume cea a riscului de țară, aș vrea să aduc în discuție două elemente.

Primul se referă la necesitatea imperioasă a educării publicului în sensul conștientizării riscurilor. După criză, în plan european s-au făcut pași importanți în această direcție – odată cu înființarea Comitetului European pentru Risc Sistemic a fost dezvoltat un întreg cod de comunicare a riscurilor din economie, care permite transmiterea avertismentelor fără a crea panică. Și publicul din România trebuie familiarizat cu această manieră de comunicare – o societate mai bine educată în această problemă va înțelege riscurile pe care le implică anumite decizii, iar conceptul de responsabilitate va căpăta cu adevărat tracțiune. Nu putem rămâne în stadiul de acum, când, de exemplu, Băncii Naționale i se reproșează în același timp și că nu a avertizat cu privire la pericolul creditării în franci elvețieni, de exemplu (ceea ce nu este oricum adevărat) și că acum sperie populația, lansând avertismente privind consecințele unor măsuri legislative recente. Mărturisesc că am fost surprins să văd că într-o societate care are atât de multă nevoie de identificarea și evaluarea riscurilor înființarea Comitetului Național pentru Supravegherea Macroprudențială, corespondentul național al Comitetului European pentru Risc Sistemic, s-a dovedit un demers atât de anevoios.

Cel de-al doilea element la care aș vrea să mă refer este faptul că riscul de țară nu depinde exclusiv de indicatori macroeconomici, ci înglobează și anumite „imponderabile” care capturează respectul de care se bucură în societate principii fundamentale ale statului de drept și ale economiei de piață. Prin urmare, este de așteptat ca o astfel de evaluare să fie negativ influențată de măsuri care subminează disciplina de plată în economie ori care pun sub semnul întrebării un echilibru macroeconomic obținut cu eforturi considerabile. Mi se pare că mecanismul de evaluare și legătura directă dintre rating și costurile de finanțare ale statului, dar și ale companiilor sunt prea puțin cunoscute. În mod cert, instituții precum cele organizatoare ale evenimentului de astăzi sunt bine poziționate pentru a aduce în atenția publicului aceste „amănunte” și de a-l face conștient de costurile asociate unor demersuri populiste.

Piețele s-au format greu în România, statutul de economie de piață funcțională s-a obținut grație multor eforturi de a reclădi sau de a reforma inclusiv modul de gândire din societatea românească. Păstrarea funcționalității economiei de piață depinde și de dumneavoastră (analisti financiari, jurnaliști economici) care sunteți capabili să avertizați publicul (antreprenori și consumatori, deopotrivă) asupra costurilor asociate demersurilor populiste.

De altfel, am remarcat prezența subiectului sustenabilității în titlurile ambelor sesiuni ale conferinței, ceea ce indică faptul că preocupările exprimate în intervenția mea nu vă sunt deloc străine. De echilibrele macroeconomice trebuie să avem grijă ca de ochii din cap. Creștere economică sustenabilă nu se obține prin măsuri de stimulare a consumului și subminarea disciplinei contractuale, ci prin reforme structurale care să livreze câștiguri de productivitate. **Nu degeaba afirma Paul Krugman că „productivitatea nu este totul, dar pe termen lung este aproape totul”.**

La fel de importantă este încrederea, element sine qua non al stabilității financiare, iar pentru

aceasta este imperios necesar ca respectul pentru reguli să se îmbine armonios cu manifestarea benevolenței reale. Împărțirea poverii între debitori și creditori este importantă, dar este esențial ca aceasta să se realizeze prin dialog bilateral, conform principiilor europene, România asumându-și de altfel statutul de membru loial al Proiectului European.

Important este ca aceste mesaje pe care se pare că le considerăm toți relevante să poată trece dincolo de cercul restrâns al experților.

Vă mulțumesc pentru atenție.

București, 18 octombrie 2016

**□ <http://www.bnr.ro/Discurs-al-guvernatorului-BNR> , -Mugur-Isarescu, -14953.aspx